

ствія. Напряжение воли приводит к появлению в нас новых способностей.

7 шаг. Творчество. Сочинить стихотворение, песню, рисунок, изобразить «жест» металла. Художественные упражнения помогают проявиться творческой активности. Можно также предложить самостоятельно подготовить другую тему курса, пользуясь методикой семи шагов.

Комментарии. Познание своих реакций в мышлении, чувствах и воле происходит одновременно для ученика и учителя и является чрезвычайно важным на пути становления человека.

Литература

1. Рудольф Штайнер. Общее учение о человеке как основа педагогики. - М.:Парсифаль,2005. -200 С.
2. Ван Хойтен К. Пробуждение воли: Принципы и процессы в обучении взрослых. - К.:Изд-во «Наири», 2005.-184 С.

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Чумак М.В., Жерьобкіна Ю.П. (м. Полтава, Україна)

Актуальність дослідження креативності майбутніх учителів зумовлена необхідністю виховувати покоління, здатне бачити проблеми, аналізувати їх та знаходити нестандартні ефективні рішення. У гуманному цивілізованому суспільстві розвиток особистості, її творчих можливостей стає самоціллю всіх суспільних відносин. Саме тому в умовах духовного відродження суспільства діяльність закладів народної освіти – від дитячого садка до загальноосвітньої школи, потребує конкретних змін, які викликані необхідністю формування суспільно-активної, творчої особистості, що можливо лише при створенні сприятливих умов для всебічного розвитку потенційних можливостей кожної дитини, самореалізації її особистості у навчальному процесі. Вирішення проблеми формування творчої особистості юного громадянина значною мірою залежить від учителя, творча педагогічна діяльність якого стає міцним засобом формування і всебічного розвитку особистості кожної дитини.

Проблема становлення творчої особистості вчителя висвітлюється в наукових дослідженнях філософів, психологів і педагогів. Значну увагу розробці даної проблеми приділяли В.І. Андрєєв, Н.А Бердяєв, В.А Бухвалов, І.Г. Герашенко, В.І. Загвазінський, В.А. Кан-Калік, І. Кант, А.К. Маркова, Н.Д. Нікандров, Я.А. Пономарьов, М.М. Потішить, С.О. Рубінштейн, Л.І. Рувинський, С.О. Сисоева, П.Л. Ципок та ін. У працях цих науковців з'ясовано сутність основних категорій проблеми, визначено специфіку педагогічної творчості та шляхи її реалізації у педагогічному процесі. При всьому розмаїтті вивчення проблеми формуванні майбутнього вчителя як творчої особистості, підготовки його до творчої професійної діяльності, аспект формування у студентів педагогічних навчальних закладів умінь та навичок виховання творчої особистості учня в навчально-виховному процесі, розвитку потенційних можливостей дитини недостатньо досліджений у теоретично-методичному та методичному плані. Разом із цим у системі професійної підготовки майбутнього вчителя, на початкових етапах його залучення до педагогічної праці, існує особливо велика потреба в поглибленні теоретичної та практичної підготовки до творчої професійної діяльності, в озброєнні майбутніх учителів технологією орієнтації навчально-виховного процесу на розвиток творчих можливостей учня [1, с. 35].

Креативність – термін, яким окреслюються «творчі здібності індивіда, що характеризуються здатністю до продукування принципово нових ідей і що входять в структуру обдарованості в якості незалежного фактора». Раніше в

літературі використовувався термін «творчі здібності», однак пізніше почав витіснятися мовним запозиченням з англійської мови.

Аналізуючи наукові джерела з питань творчого мислення можна зустріти різноманітні трактування креативних якостей. До основних відносять:

- легкість і продуктивність мислення (уміння швидко створювати певні продукти творчості – думки, ідеї тощо);
- гнучкість мислення (уміння швидко переходити від однієї проблеми до іншої або їх об'єднання);
- оригінальність мислення (своєрідність, нестандартність підходів до проблем, її нове розв'язання);
- точність (відповідність) мислення, логічність і послідовність мисленевих операцій, пов'язаних із проблемою, вибір адекватного її розв'язання, щодо поставленої мети.
- високий рівень соціальної і моральної свідомості;
- пошуково-проблемний стиль мислення;
- творча фантазія, розвинена уява;
- специфічні особистісні якості (сміливість, готовність до ризику, цілеспрямованість, допитливість, самостійність, наполегливість, ентузіазм); – специфічні ведучі мотиви (необхідність реалізувати своє «я», бажання бути визнаним, творчий інтерес, захопленість творчим процесом, прагнення досягти найбільшої результативності в конкретних умовах праці);
- комунікативні здібності;
- здатність до самоуправління;
- високий рівень загальної культури.

Для визначення рівня розвитку творчих якостей студентів другого курсу природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка ми використовували методiku «Ваш творчий потенціал»[2, с.73-75]. Методика складається з вісімнадцяти тестових запитань, що допомагають вирахувати на якому з трьох рівнів (низький, середній, високий) перебувають творчі здібності студентів. Аналізуючи результати ми виявили, що більшість студентів (91%) мають середній рівень розвитку креативності, і всього 9 % – високий. Це говорить, про те що існують умови, які перешкоджають розвитку творчих здібностей студентів. Серед цих умов наступні:

- конформізм – бажання бути схожим на інших, не відрізнятися від них у своїх судженнях і вчинках;
- цензура – несхвалення з боку оточуючих;
- ригідність – прагнення користуватися старими знаннями; утрудненість (аж до повної нездатності) у зміні наміченої програми діяльності в умовах, об'єктивно потребують її перебудови; недостатня рухливість, переключення мислення по відношенню до мінливих вимог середовища;
- бажання знайти відповідь негайно; надмірно висока мотивація, часто сприяє прийняттю непродуманих рішень.

Тому для розвитку творчої активності студентів необхідно організувати їх пізнавальну діяльність таким чином, щоб орієнтувати на самостійне або частково самостійне отримання нової для них інформації, поєднувати предметно-пізнавальну та творчу діяльність, включати в культурно-масову роботу. Адже вчитель природничих дисциплін повинен володіти креативними здібностями для того, щоб здійснювати успішний вплив на своїх вихованців. Тому він має мати творчу фантазію, розвинену уяву, щоб донести до дітей всю красу природи і викликати їх пізнавальний інтерес.

Література

1. Гергун Н. Формуємо творчого вчителя / Н. Гергун // Школа. – 2007. – №1. – С.34–44.
2. Методики самопізнання майбутнього лідера: [збірник тестових методик] / Упоряд. М. В. Гриньова, Ю. П. Кращенко, Н. В. Беляєва – Полтава: Видавець Шевченко Р.В., 2011. – 116 с.

ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ЕКОНОМІЧНОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ УКРАЇНИ

Шевчук А.М., Ковальова Л.П. (м. Вінниця, Україна)

У сучасних умовах освітянських змін навчальні програми з кожним роком вміщують все більше теоретичного матеріалу, з яким учневі необхідно не просто ознайомитись та засвоїти, а й легко зуміти зорієнтуватися у всьому обсязі шкільного курсу. Сьогодні від учня вимагається вміння аналізувати, систематизувати, формувати власну обґрунтовану думку на основі базових знань, самостійно вирішувати життєво важливі питання, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, критично мислити. Тому удосконалення навчально-виховного процесу як передумови зростання інтересу учнів до навчання й підвищення якості їх знань передбачає застосування найрізноманітніших методичних прийомів.

Одним з найперспективніших шляхів виховання активних учнів, є впровадження активних форм і методів навчання, які спонукають особу до виявлення активності. Активні методи навчання мають істотні переваги перед традиційними. Наприклад, підвищується не тільки запам'ятовування від звичайних 10-50% до 90%, а і процес навчання стає складовою частиною процесу удосконалення його керування [2]. Тож детальніше розглянемо використання активних методів навчання на уроках економічної і соціальної географії України.

Курс економічної і соціальної географії України, основне завдання якого – формувати цілісну науково-географічну картину своєї держави та навички керувати своїм мисленням: ставити дослідницькі цілі, висувати гіпотези причинно-наслідкових залежностей, розглядати відомі їм факти з позиції висунутих гіпотез, вивчається у 9 класі [3]. Робота на уроках будується в послідовності з цікаво – знаю – вмію. З цієї метою у процесі навчання застосовують різні активні методи навчання.

Активізація навчання із забезпеченням підвищення його наукового рівня ставить за мету вивчення географічних об'єктів і явищ не тільки на рівні фактів з їх запам'ятовуванням, а й на рівні проникнення в їх суть. Нова роль вчителя в процесі застосування різноманітних активних форм роботи на уроках полягає у тому, що він повинен вийти з рамок носія теоретичних і практичних знань і стати кваліфікованим консультантом, що володіє сучасними методами консультування з розв'язання різних проблем [2].

Найбільш поширеними активними методами навчання є: практичні заняття, семінари і дискусії, конференції, проведення навчальних ділових ігор, розгляд конкретних ситуацій, вирішення практичних задач, домашні і самостійні роботи [1].

Найширший розвиток отримали практичні заняття, звичайна мета яких – закріплення отриманих теоретичних знань і придбання практичних навичок під час виконання подібних завдань. Поширеною формою їх проведення в курсі економічної і соціальної географії України є програмні практичні роботи. Більшість практичних робіт вимагає самостійного використання учнями економічних карт, статистичних даних та передбачає різноманітну роботу з текстом підручника. Наприклад, при виконанні практичної роботи №1 „Визначення позитив-